

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Erhverv og Miljøvurdering

Hansen, Anne Merrild

Publication date:
2008

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Hansen, A. M. (2008). Erhverv og Miljøvurdering: miljøvurdering ved etablering af nye erhvervsprojekter i Grønland. Aalborg: Institut for Samfundsudvikling og Planlægning, Aalborg Universitet.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- ? Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- ? You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- ? You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

AALBORG UNIVERSITET

Anne Merrild Hansen

Erhverv og Miljøvurdering

Miljøregulering ved etablering af nye erhvervsprojekter i Grønland

Erhverv og Miljøvurdering - Miljøregulering ved etablering af nye erhvervsprojekter i Grønland

© Aalborg Universitet og Anne Merrild Hansen 2008

Skriftserien 2008-14
ISSN 1397-3169-pdf

Institut for Samfundsudvikling og Planlægning
Aalborg Universitet
Fibigerstræde 11-13
9220 Aalborg Ø

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	3
2. RESUME	4
3. NATUR- OG MILJØREGULERING FOR RÅSTOFOMRÅDET	5
3.1 RÅSTOFLOVEN	5
<i>Mineraler</i>	6
<i>Kulbrinter</i>	8
4. NATUR- OG MILJØLOVGIVNING I GRØNLAND.....	11
4.1 NATURBESKYTTESLOVEN	11
4.2 MILJØFORORDNINGEN	12
4.3 FORTIDSMINDELOVEN.....	13
5. INTERNATIONALE NATUR- OG MILJØAFTALER GÆLDENDE I GRØNLAND	13
5.1 ESPOOKONVENTIONEN, SEA PROTOKOLLEN OG ÅRHUSKONVENTIONEN	13
5.2 RAMSARKONVENTIONEN	15
5.3 BIOSFÆREOMRÅDER	16
5.4 VERDENSARVKONVENTIONEN	16
5.5 FN'S KONVENTION OM KLIMAÆNDRINGER OG KYOTO PROTOKOLLEN	16
6. OPSAMLING, KONKLUSION OG ANBEFALINGER.....	17
7. LISTE OVER FORKORTELSER.....	19
8. LISTE OVER ANVENDTE KILDER.....	19

1. Indledning

Denne rapport er udarbejdet på foranledning af Landsplanafdelingen i Departementet for Infrastruktur og Miljø, Grønlands Hjemmestyre. Første version blev udarbejdet i november 2007. Rapporten er efterfølgende tilrettet, senest i april 2008. Der er tale om en beskrivelse af natur- og miljøkrav til erhvervsprojekter i Grønland, herunder projekter indenfor råstofområdet og energiintensive erhvervsprojekter. Rapporten har særligt fokus på regler for udarbejdelse af miljømæssige konsekvensvurderinger. Desuden peges der på de forskelle der er for miljø- og naturregulering af erhvervsprojekter på de to områder.

Baggrunden for udarbejdelsen af nærværende er politisk enighed i Grønland om at arbejde for at skabe vækst og erhvervsudvikling ved dels at udvikle råstofsektoren til et bærende erhverv og dels at fokusere på etablering af store energiintensive industrier. Samtidig er det en klar politisk forudsætning at det sikres, at erhvervsaktiviteterne gennemføres på en måde der er både teknisk, sikkerheds- og miljømæssigt forsvarligt. Således har Grønland tiltrådt Espookonventionen om miljøvurdering af planer og programmer, der skal implementeres i den Grønlandske lovgivning.

I forbindelse med aktiviteter i det åbne land, er Råstofloven den lov som alle råstofaktiviteter i Grønland reguleres efter. Det gælder også i forbindelse med natur og miljø, idet den specifikke lovgivning på disse områder, undtager aktiviteter, der har med efterforskning og udvinding af råstoffer at gøre. Naturbeskyttelsesloven og miljøbeskyttelsesforordningerne gælder til gengæld for alle andre erhvervsprojekter, der ikke er omfattet af råstofloven. Myndighedsregulering af råstofaktiviteter på natur- og miljøområdet varetages af Råstofdirektoratet mens natur- og miljøregulering for øvrige erhvervsområder varetages af Direktoratet for Infrastruktur og Miljø.

Det er formålet med denne rapport, at give:

1. en oversigt over natur- og miljøkrav til erhvervsprojekter omfattet af Råstofloven
2. en oversigt over natur- og miljøkrav til erhvervsprojekter der er omfattet af Grønlands natur- og miljølovgivning
3. sammenligne natur- og miljøkrav til råstofaktiviteter og andre erhvervsprojekter
4. anbefalinger til fremtidig miljø- og naturregulering af erhvervsprojekter

Rapporten beskriver kun overordnet de internationale konventioner og kategoriseringer på natur- og miljøområdet. Det er dog relevant kigge nærmere på detaljerne i konventionernes målsætninger for at få kortlagt i hvilket omfang de muliggør/begrænser eventuelle aktiviteter, hvis et vejledende materiale til interesserede virksomheder skal udarbejdes. Rapporten beskæftiger sig alene med regelsættet og beskriver og forholder sig ikke til regulering og tilsyn af lovgivningen i praksis.

Forkortelser der anvendes i dokumentet er forklaret i en liste bagest i dokumentet. Her findes også en liste over den anvendte litteratur.

2. Resume

Der er i Grønland bred politisk enighed om at udvikle erhvervssektoren med nye storskala erhvervsprojekter, som kan bidrage til vækst i samfundet og øget økonomisk selvberenhed, herunder at udvikle råstofsektoren til et bærende erhverv. Samtidig er det en klar politisk forudsætning at råstofaktiviteter gennemføres teknisk-, sikkerheds- og miljømæssigt forsvarligt.

I Grønland reguleres miljø- og naturhensyn ved råstofaktiviteter i medfør af Råstofloven, og de respektive love på miljø- og naturbeskyttelsesområdet undtager specifikt aktiviteter i forbindelse med råstofefterforskning og -udvinding. Det medfører bl.a. muligheden for at gennemføre råstofaktiviteter i de fredede naturområder i Grønland. Regelsættet for Råstofudvindingsprojekter er således som udgangspunkt anderledes end for andre erhvervsprojekter, der er underlagt miljø- og naturlovgivningen men ikke Råstofloven. Bortset fra adgangen til de fredede naturområder, svarer reguleringen af råstofaktiviteter på miljø- og naturområdet generelt til bestemmelserne i miljø- og naturbeskyttelseslovene i Grønland. I visse tilfælde er Råstofloven mere restriktiv end den øvrige miljølovgivning, eksempelvis ved udpegning af områder, der ellers er uden beskyttelse, hvor råstofaktiviteter er reguleret af hensyn til dyrelivet. I alle faser af råstofaktiviteter er miljøvurderinger endvidere påkrævet, som en forudsætning for at kunne beskrive og vurdere forventede effekter på miljø. Det gælder under råstofefterforskningen, etablering af mine/udvinding, produktionen, nedlukningen og efter lukningen.

Det anbefales, at der udarbejdes et regelsæt for storskala erhvervsprojekter i Grønland, herunder skal det defineres hvilke aktiviteter der henhører under denne kategori. Der bør ikke stilles mindre krav til erhvervsvirksomheder der kan påvirke miljøet væsentligt end til råstofaktiviteter. Derfor bør der stilles krav om udarbejdelse af miljøvurderinger. Der kan med fordel trækkes på erfaringer fra Råstofområdet i forbindelse med udarbejdelse af procedurer og vejledning i tilknytning hertil. Der kan eventuelt indenfor lovgivningen differentieres imellem forskellige typer af projekter og det anbefales at definitionerne heraf kommer på plads, så det bliver tydeligt for virksomheder hvilke krav og forventningerne der stilles på miljøområdet i forbindelse med etablering.

Derudover bør det overvejes om forbeholdet for Grønland vedr. SEA-protokollen skal ophæves. Dette kan medføre at der kan stilles krav om udarbejdelse af strategisk miljøvurdering af planer og programmer, der skønnes at kunne få væsentlig indflydelse på miljøet, således at dette kan bidrage til et udgangspunkt for en overordnet strategisk politisk plan for udnyttelse i fremtiden. Planer om 5 miner og aluminiumsindustri må vurderes at høre under denne kategori.

3. Natur- og miljøregulering for råstofområdet

I dette afsnit beskrives natur- og miljøregulering for råstofområdet i Grønland, da råstofområdet ikke reguleres i henhold til den generelle nationale lovgivning i landet.

Al råstofaktivitet i Grønland er reguleres via en særlig råstofordning mellem Grønland og Danmark. Råstofordningen for Grønland danner ramme for det dansk/grønlandske samarbejde om administration af de mineralske råstoffer i Grønland. Alle væsentlige myndighedsfunktioner vedrørende råstofaktiviteter er samlet i Råstofdirektoratet. Der skal foreligge en tilladelse fra Råstofdirektoratet før råstofaktiviteter i Grønland kan påbegyndes. I henhold til Råstofordningen er Råstofdirektoratet således myndighed for beskyttelse af miljø og natur i forbindelse med råstofaktiviteter.

3.1 Råstofloven

Tilladelser til råstofaktiviteter gives i henhold til Råstofloven. Råstofloven er således det overordnede redskab i forhold til regulering af miljø- og naturmæssige forhold for alle råstofaktiviteter i Grønland. Omkring natur- og miljøregulering står der specifikt i Råstoflovens kapitel 10:

§ 23. *Virksomhed omfattet af tilladelser efter §§ 6 og 7 skal udføres i overensstemmelse med under tilsvarende forhold anerkendt god international praksis på området. Virksomheden skal udføres miljø- og sikkerhedsmæssigt forsvarligt, på en hensigtsmæssig måde og således, at udnyttelse foregår ressourcemæssigt forsvarligt.*

§ 24. *Landsstyret kan med respekt af lovgivning, hvorved kompetence er henlagt til andre myndigheder, fastsætte nærmere forskrifter for udførelse af virksomhed omfattet af tilladelser efter §§ 6 og 7 i og uden for det af tilladelsen omfattede område, jf. § 5, stk. 1, herunder forskrifter vedrørende tekniske, sikkerhedsmæssige, miljømæssige og ressourcemæssige forhold.*

I Naturbeskyttelsesloven angives i § 4: "Forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af ikke levende ressourcer, herunder mineralske råstoffer, omfattes ikke af landstingsloven". I Miljøforordningen angives tilsvarende i § 3, at: "Fastsættelse af regler om beskyttelse af miljøet samt regulering af og tilsyn med forhold af miljømæssig betydning i forbindelse med forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af ikke-levende ressourcer i Grønland, herunder mineralske råstoffer, omfattes ikke af landstingsforordningen, men foretages fortsat på grundlag af den lovgivning, der ligger til grund for meddelelse af bemyndigelse eller bevilling til sådanne aktiviteter, samt som et led i den samlede myndighedsbehandling af disse". Det vil sige, at natur- og miljøbeskyttelse i forbindelse med råstofaktiviteter er undtaget de respektive love/forordninger og varetages af råstofloven. Det betyder eksempelvis, at råstofaktiviteter er mulige i naturfredede områder.

Der er tolv fredede områder i Grønland, i henhold til Naturbeskyttelsesloven. Dertil kommer tretten fuglebeskyttelsesområder, hvor aktiviteter er reguleret i fuglenes yngleperiode, og en generel regulering af aktiviteter nær ved fuglefjelde og -øer. Nationalparken i Nord- og Østgrønland er langt det største af de fredede naturområder.

To af de fredede naturområder er desuden omfattet af internationale aftaler, det er:

- Nationalparken i Nord- og Østgrønland af UNESCO's biosfæreprogram og
- Ilulissat Isfjord af UNESCO's verdensarvkonvention.

Også Ramsarkonventionen har betydning. I følge denne er der udpeget elleve områder, som er af international økologisk betydning og hvor der skal tages særlige hensyn. Disse områder er medtaget i Råstofdirektoratets udpegning af områder, hvor råstofaktiviteter er reguleret af hensyn til dyrelivet. På miljøområdet er der tilsvarende en række internationale aftaler: Espookonventionen, Kyotoprotokollen, OSPAR, Londonkonventionen, m.fl. Bestemmelserne i disse er generelt indarbejdet i vejledninger og regulativer til råstofaktiviteter og i en modeltilladelse for olieeftersforskning og -udvinding.

Råstofudnyttelsen i Grønland kan deles op i to hovedområder: hårde mineraler og kulbrinter. Begge disse områder reguleres af myndighederne for at sikre at de foregår på en sikkerheds- og miljømæssig forsvarlig måde. For så vidt angår den natur- og miljømæssige forvaltning trækker Råstofdirektoratet, i henhold til råstofaftalen af 1998 mellem staten og hjemmestyret, på videnskabelig ekspertise i Danmarks Miljøundersøgelser, der har en afdeling for arktisk miljø. I de følgende afsnit gennemgås den konkrete regulering indenfor mineralområdet og kulbrinteområdet.

Mineraler

Mineraleftersforskningsselskabers aktiviteter reguleres i Grønland af "Standardvilkår for efterforskningstilladelser" og "Regelsamling for aktiviteter i felten". Feltreglerne indeholder dels et sæt generelle regler som efterforskningsselskaberne skal følge ved feltarbejde, dels regler for færdsel i vigtige områder for dyrelivet samt regler som gælder i Nationalparken i Nord- og Østgrønland samt øvrige fredede områder.

Det overordnede formål med de generelle vilkår for feltarbejde i Grønland er at feltarbejde skal udføres så:

- dyrelivet ikke unødigt forstyrres
- overflade og vegetation ikke unødigt beskadiges
- risikoen for forurening og anden skadelig indvirkning på miljøet begrænses mest muligt

Feltreglerne indeholder blandt andet retningslinjer for forhold vedr. transport i terræn, indretning af feltlejr, borer, sprængningsarbejde og lignende.

Selskaberne kan foretage visse aktiviteter uden at skulle søge om særskilt godkendelse hos Råstofdirektoratet. Det gælder eksempelvis prøvetagning og borer ved håndholdt udstyr. Der kan også udføres geofysiske undersøgelser uden anvendelse af eksplosive materialer uden særskilt godkendelse. Andre aktiviteter kan udføres hvis

Råstofdirektoratet har godkendt dem, det gælder eksempelvis:

- anvendelse af eksplosive materialer,
- borer med tungt udstyr,
- prøvetagning i større omfang,
- anvendelse af undersøgelsesudstyr med radioaktive kilder,
- anvendelse af køretøjer, entreprenørmateriel etc.,
- terrænregulering samt etablering af faste anlæg, installationer, bygninger og lign.

Ved godkendelse kan Råstofdirektoratet fastsætte, at bestemt udstyr og materiel ikke må anvendes eller at aktiviteterne ikke må udføres i bestemte områder og perioder.

Vigtige områder for dyrelivet

Råstofdirektoratet har udpeget områder, der betegnes som "vigtige områder for dyrelivet". Disse områder er ikke omfattet af feltreglerne, men formålet med udpegningen er at gøre selskaber opmærksomme på, at efterforskning i de områder skal udføres under særlig hensyntagen til dyrelivet. De vigtige områder for dyrelivet fremgår

af Råstofdirektoratets hjemmeside angivet på kortbilag, der er ikke tale om fredede områder i egentlig forstand, men om områder hvor råstofaktiviteter er reguleret, så der tages hensyn til forekomster af dyr i de perioder, hvor de forekommer eller er mest følsomme. En del af områderne indgår i de naturfredede områder, de øvrige er ellers uden beskyttelse i medfør af naturbeskyttelsesloven. De elleve grønlandske Ramsarområder indgår alle i de "vigtige områder for dyrelivet". De områder som er udpeget som vigtige for dyrelivet" bliver revideret løbende der kommer ny viden om dyrenes udbredelse og deres følsomme perioder.

Fredede områder

I Råstofdirektoratets feltregler er der særlige regler for aktiviteter i Nationalparken. Disse regler stemmer stort set overens med fredningsbekendtgørelsens bestemmelser. Desuden er en lang række områder udpeget som vigtige områder for dyrelivet, som beskrevet herover, herunder eksempelvis mange af de fuglekolonier, der er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

For en del af de fredede områder i Grønland inkl. Nationalparken gælder særlige vilkår for feltarbejde. For de fredede områder gælder, at der særskilt er fastlagt vilkår for det enkelte fredede område som tager hensyn til netop dette områdes særlige sårbarhed, og som svarer til mange af fredningsbestemmelserne.

Ferskvandsressourcer

I feltreglerne har Råstofdirektoratet opstillet særlige natur- og miljøkrav til beskyttelse af ferskvandsressourcerne. Det betyder, at de selskaber som får en efterforskningstilladelse der dækker et areal omkring en ferskvandsressource til vandforsyning skal respektere særlige restriktive krav i forbindelse med efterforskning i området.

Feltrapport

Som afslutning på mineral-selskabers feltarbejde skal der indsendes en såkaldt feltrapport til Råstofdirektoratet. Feltrapporten skal blandt andet omfatte informationer om efterforskningens stadiet, lokalisering af borer og prøvetagning. Desuden skal feltrapporten indeholde oplysning om arbejdernes indkvartering og transport. Også emner af mere miljømæssig karakter skal beskrives, som eksempelvis behandling af affald, skade på vegetation eller jordbund og eventuelle aktiviteter i områder og perioder af særlig betydning for dyrelivet. Desuden skal selskabet oplyse om der er oplagret materiel og udstyr i felten, lokaliteten for oplagringen og hvilke mængder der er efterladt. Råstofdirektoratet skal godkende eventuelt efterladt udstyr. Feltrapporterne indgår som en del af de data som Råstofdirektoratet samler i forbindelse med efterforskningen.

Udnyttelsestilladelse

I forbindelse med behandling af en ansøgning om udnyttelsestilladelse skal der gennemføres et omfattende arbejde af ansøger og myndigheder med tilknyttede rådgivere. Et baselinestudie i 2-3 år skal beskrive områdets miljøtilstand samt anbefalinger og krav til indretning af udnyttelsesvirksomheden – dette er nærmere beskrevet under afsnittet om miljøvurdering af råstofprojekter. Dette med henblik på, at sikre den bedst mulige beskyttelse af miljø og natur før, under og efter minens levetid. Dette fremgår af "Standardvilkår for en udnyttelsestilladelse". Det er således et krav for behandling af en ansøgning om godkendelse af udnyttelsesvirksomhed efter Råstoflovens § 10, at der foreligger en gennemarbejdet VVM. Denne vurdering vil være grundlag for såvel ansøgerens forslag som myndighedernes krav til tilrettelæggelse af minens opbygning, drift og nedlukning. Vurderingen skal blandt andet omfatte:

- En beskrivelse af områdets miljøtilstand og karakteristika før minedrift påbegyndes; herunder også samfundsmæssige aspekter som fangst- og fiskerivirksomhed samt områdets rekreative betydning,

- En beskrivelse af de væsentligste påvirkninger af miljøet ved udnyttelsesvirksomheden. Forslag til foranstaltninger før, under og efter minens levetid som skal sikre at påvirkning af miljøet undgås eller væsentligt reduceres. Herunder blandt andet håndtering af gråbjerg og "tailings" samt foranstaltninger til beskyttelse af miljø og natur ved evt. uheld.
- Forslag til retablering af området efter minedriften med det mål, såvidt muligt at bringe området tilbage til sin naturlige tilstand. Der foreligger forskellige modeller, forslag og vejledninger for hvorledes der gennemføres natur- og miljøbeskyttelse i forbindelse med minevirksomhed.

Råstofdirektoratet samt samarbejdspartnere anvender disse ud fra et krav om best practice i forhold til internationalt anerkendte metoder og niveauer i natur- og miljøbeskyttelse. Der foreligger ikke regelsæt eller lignende som umiddelbart kan "importeres" og anvendes på et givet udnyttelsesprojekt. Dette afspejler, at miljøbeskyttelse i forbindelse med minevirksomhed altid vil skulle tilrettelægges individuelt i forhold til den enkelte mine. De væsentligste årsager hertil er blandt andet at mineraliseringsmønstret og dermed forureningspotentialet altid vil være specifikt for den enkelte forekomst, at det fysiske miljø for minedrift, oparbejdning af malm og udskibning vil variere meget fra sted til sted samt at der ofte vil være særlige lokale hensyn at tage til dyre- og planteliv samt menneskelig brug af stedet. Endelig er det værd at nævne, at der er sket en markant udvikling i kravene til miljøbeskyttelse ved minevirksomhed over de seneste årtier. Natur- og miljøkravene bliver stadigt højere, ligesom kravene til den forurenende part, det vil sige selskabet skal finansiere alle miljøbeskyttelsesforanstaltninger, bliver stadigt tydeligere. Ikke mindst af hensyn til sårbarheden af det arktiske miljø tilstræber Råstofdirektoratet et meget højt niveau i miljøbeskyttelsen ved minevirksomhed.

Kulbrinter

Forundersøgelser reguleres efter Råstofdirektoratets *Standardvilkår for forundersøgelser* og efterforsknings- og udvindingsaktiviteter efter den netop reviderede modeltilladelse. Det fremgår at alle de konkrete aktiviteter skal godkendes af myndighederne inden de indledes. Desuden indgår en vejledning til ansøgning om godkendelse af havanlæg til efterforskning af kulbrinter samt feltregler og seismiske undersøgelser der reguleres af regelsættet "Seismic survey standards for offshore Wets Greenland".

Godkendelsesgrundlaget er arbejdsprogrammer for blandt andet seismiske undersøgelser, boringer, udbygninger, produktion m.m. Ud over en generel beskrivelse af det samlede arbejde og hvordan det tænkes udført, indeholder disse en miljøvurdering af aktiviteterne, sikkerhedsplaner, miljøbeskyttelsesplaner, beredskabsplaner og alarmeringsplaner. Eksempelvis for hvordan man vil forholde sig overfor store isfjelde på vej imod boreskibet/platformen. Råstofdirektoratets feltregler gælder specifikt for mineralaktiviteter, men bestemmelserne anvendes også i forbindelse med kulbrinteaktiviteter.

Miljøvurdering

Miljøvurderingen EIA (environmental impact assessment) skal svare til den danske VVM redegørelse (Vurdering af Virkninger på Miljøet). Den skal udarbejdes inden de enkelte aktiviteter sættes i gang og er en vurdering af aktivitetens virkning på omgivelsernes natur og miljø. Vurderingen omfatter såvel virkningen af den daglige drift som virkningen af eventuelle uheld på både det biologiske miljø og det fysiske miljø. Ved meget store arbejder, f.eks. opbygningen af et oliefelt, skal virkningerne på samfundet også vurderes.

Miljøbeskyttelsesplan

Miljøbeskyttelsesplanen skal angive retningslinjer som selskaber skal følge i det daglige arbejde, så virkningen på miljøet begrænses til det som er myndighedsgodkendt. Planen beskriver hvilke typer ikke naturligt forekommende stoffer det er tilladt at anvende samt hvordan man vil behandle spildevand, affald, kemikalier, brændstoffer, boremudder osv. Desuden hvordan man vil oprense mindre driftsbetingede spild af brændstof og olie, udbedre terrænskader, og hvordan man vil skåne sårbare områder og dyreliv mv.

Beredskabsplan

Beredskabsplanen for oliespild skal angive hvordan eventuelle større oliespild vil blive bekæmpet. Mindre spild håndteres af selskabet med oprensingsudstyr placeret centralt og hensigtsmæssigt i forhold til boringen. Ved større spild inddrages

- ud over det ansvarlige selskab
- særligt kvalificerede internationale beredskabsfirmaer samt myndigheder i de lande, der evt. kan blive påvirket

Bekæmpelse af et stort oliespild er en omfattende opgave, hvor flere instansers indsats skal koordineres. En nøje planlægning er derfor nødvendig hvis indsatsen skal være effektiv. Myndighedernes indsats tilrettelægges via en aktionskomite som omfatter relevante offentlige instanser.

Seismiske undersøgelser

Seismiske undersøgelser reguleres af regelsættene "Seismic survey standards for offshore West Greenland". Det fremgår af regelsættet at tilladelseshaveren forud for undersøgelserne skal fremsende en ansøgning herom til Råstofdirektoratet, som gennemgår de planlagte operationer. Ansøgningen skal bl.a. indeholde:

1. en beskrivelse af operationsplanen,
2. en foreløbig VVM,
3. sikkerhedsplan, miljøbeskyttelsesplan samt beredskabsplaner.

VVM og miljøbeskyttelsesplan skal være baseret på Danmarks Miljøundersøgelers "Preliminary Environmental Impact Assessment of Regional Offshore Seismic Surveys in Greenland" som blandt andet beskriver hvordan påvirkninger fra intensive seismiske undersøgelser kan mindskes ved at tilrettelægge aktiviteterne sådan at særligt følsomme områder og tidspunkter friholdes for aktivitet.

Havanlæg

Råstofdirektoratet har udarbejdet en vejledning til ansøgning om godkendelse af havanlæg til efterforskning af kulbrinter i Grønland, med specielt fokus på kravene til Health, Safety and Environment (HSE). Vejledningen belyser hvilke krav myndighederne stiller til opfyldelse af god international praksis på området og hvad der anses for miljø og sikkerhedsmæssigt forsvarligt og hensigtsmæssigt i forbindelse med godkendelse af tilladelse til, at anvende et havanlæg til efterforskning af kulbrinter.

Det er et krav, at der forud for iværksættelse af en efterforskningsboring fremsendes en ansøgning til myndighederne om at udstede en boretiladelse. I ansøgningen skal det specificeres hvordan operationen planlægges gennemført i overensstemmelse med god international praksis på området, herunder HSE-organisation, sikkerheds- og kontrolsystemer, bemanning, arbejdsprocedurer, vejr- og isvarslingssystemer samt beredskabsplaner. Ansøgningen skal desuden indeholde en miljøvurdering (VVM) af den planlagte aktivitet.

I forbindelse med boringens forberedelse og gennemførelse skal der med regelmæssige intervaller blive gennemført et myndighedstilsyn med henblik på at sikre at

boretilladelsens betingelser efterleves samt at operatørens sikkerheds- og kontrolsystemer fungerer tilfredsstillende. Operatørens oliespildsberedskabsplaner skal som minimum omfatte beskrivelser af organisation, bemanning, alarmerings- og varslingsprocedurer, bekæmpelsesstrategier og placering af udstyr, etablering af kommunikation, angivelse af hvordan eventuelle større oliespild vil blive inddæmmet og oprenset, procedurer for bortskaffelse af opsamlet olie, overvågning af spildets udbredelse, kystbeskyttelse og kystoprensning. Der skal desuden i samarbejde med myndighederne udvikles en langsigtet monitoringsplan til at overvåge oliekoncentrationer og effekter i miljøet i tilfælde af et oliespild. I forlængelse af rettighedshaverens beredskabsansvar har det offentlige ligeledes etableret et myndighedsberedskab, som træder sammen, såfremt der skulle ske et uheld. Myndighedsberedskabet består af politiet, Grønlands Kommando, Søfartsstyrelsen, Rigsombudsmandinstitutionen, det generelle beredskab i Grønlands Hjemmestyre samt Råstofdirektoratet.

Modeltilladelse

Råstofdirektoratet har udarbejdet en modeltilladelse med standardvilkår for alle tilladelser. Modeltilladelsens generelle vilkår omfatter bestemmelser vedrørende den af tilladelsen omfattede periode, andres virksomhed i tilladelsens område, regulering af tekniske og miljømæssige forhold, aftaler om videreuddannelse, procedurer for godkendelse af aktiviteter, tilsyn, forpligtelser ved virksomhedens ophør, rapportering, arbejdskraft og leverancer, samarbejdsaftale mellem tilladelseshaverne, overdragelse af tilladelse, forsikring og garantier, forpligtelser ved tilladelsens ophør m.m.

Modeltilladelsen fastlægger i en række paragraffer HSE-kravene i forbindelse med udøvelse af aktiviteter inden for rammerne af en efterforsknings- og udnyttelsestilladelse. I den forbindelse kan det bl.a. nævnes, at rettighedshaveren skal fremsende planer for virksomheden, herunder:

- efterforskningsplaner,
- sundheds-, sikkerheds- og miljøplaner,
- planer for socioøkonomiske undersøgelser,
- udbygningsplaner,
- produktions-, lagrings og transportplaner,
- afviklingsaktivitetsplaner

Alle planer skal omfatte et beredskab for oliespild. En aktivitet må ikke iværksættes, uden at Råstofdirektoratet har meddelt deres godkendelse. Ved godkendelsen kan Råstofdirektoratet vælge at fastsætte krav om, at bestemt udstyr og materiel ikke må anvendes eller at aktiviteterne ikke må udføres i bestemte områder og perioder. Tilsvarende kan Råstofdirektoratet pålægge rettighedshaveren at foretage monitoring af biologiske og fysiske forhold vedrørende områder der berøres af aktiviteterne. Det fremgår desuden at: "Såfremt rettighedshaverens aktiviteter frembyder fare for personer eller anden mands ejendom, eller såfremt risikoen for forurening eller skadelig indvirkning på miljøet og sundheden overstiger det efter Råstofdirektoratets skøn acceptable, kan Råstofdirektoratet påbyde rettighedshaveren at iværksætte de nødvendige ændringer af disse aktiviteter indenfor en af Råstofdirektoratet fastsat tidsfrist. Såfremt Råstofdirektoratet finder det nødvendigt, kan Råstofdirektoratet endvidere påbyde rettighedshaveren at indstille arbejdet helt eller delvist, indtil rettighedshaveren har gennemført de nødvendige ændringer af aktiviteterne. Råstofdirektoratet kan endvidere pålægge rettighedshaveren i rimeligt omfang at udbede eventuelle miljø- og sundhedsmæssige skader, som er omfattet af rettighedshaverens ansvar."

Preliminær VVM

I forbindelse med 2004 udbudsrunden af olieefterforskningslicenser er der, som en del af det officielle udbudsmateriale udarbejdet en såkaldt foreløbig miljøvurdering for hvert af de fire udbudsområder. Disse foreløbige miljøvurderinger er udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser og udgør grundlaget for de baggrundsstudier (baseline studies) og VVM-studier, alle selskaber skal udføre inden aktiviteter kan godkendes.

De foreløbige VVM'er indeholder beskrivelser af:

- det fysiske miljø,
- økologiske forhold & fiskeri,
- hvordan forventede efterforskningsaktiviteter kan påvirke miljøet,
- natur- og miljøpåvirkninger fra seismiske operationer,
- natur- og miljøpåvirkninger fra efterforskningsbøringer,
- miljøpåvirkninger fra oliespild,
- regulering, monitorering og minimering af de mulige natur- og miljøpåvirkninger,
- lokal ressource udnyttelse,
- aktiviteter i vinterperioden,
- indsamling af yderligere data

Også andre officielle og miljørelevante materialer blev lavet i forbindelse med udbudsrunden heriblandt: Danmarks Miljøundersøgelser "Atlas over grønlandske havområder og fjorde, som er særlige følsomme overfor olieforurening". Danmarks Meteorologiske Institut og Råstofdirektoratet s "Weather, sea and ice conditions offshore West Greenland – focusing on new license areas 2004" vedrørende klima, hav og is forhold i udbudsområderne og det omkringliggende havområde.

I Råstofdirektoratets feltregler er der særlige regler for aktiviteter i det fredede område. Disse regler svarer stort set til fredningens bestemmelser. Hele området er desuden udpeget som vigtigt område for dyrelivet.

4. Natur- og miljølovgivning i Grønland

I det følgende beskrives national lovgivning, som regulerer miljøområdet i Grønland, og hermed udgør grundlaget for de natur- og miljøkrav der (kan) stilles til erhvervsvirksomheder, der ønsker at etablere sig i Grønland.

4.1 Naturbeskyttelsesloven

Egentlig national naturfredning varetages ved "Landstingslov nr. 29 af 18. december 2003 om naturbeskyttelse". I medfør af denne lov udstedes bekendtgørelser omkring de specifikke fredninger. Fredninger foretaget i medfør af den tidligere naturfredningslov eller af Grønlands Landsråd er stadig gældende. § 4 nævner: "forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af ikke levende ressourcer, herunder mineralske råstoffer, omfattes ikke af landstingsloven".

IUCN (The World Conservation Union) kategoriserer nationale naturfredninger i seks forskellige beskyttelseskategorier. WPCA (World Commission on Protected Areas under IUCN) angiver, at efterforskning og udvinding af mineralske ressourcer ikke er forenelig med formålene for beskyttelseskategorierne, og henviser til at råstofaktiviteter bør være forbudt i fredede områder med denne klassifikation. I områder med de to laveste beskyttelseskategorier vil efterforskning og lokaliseret udvinding kunne accepteres, hvis

det er foreneligt med formålene for de beskyttede områder, og kun efter gennemførelsen af en VVM og ved anvendelse af *best practices* indenfor miljøbeskyttelse.

Kategoriseringssystemet giver altså mulighed for råstofaktiviteter i de to laveste beskyttelseskategorier, mens andre "blødere" erhverv som f.eks. turisme er muligt i bufferzoner til andre kategorier. De fleste af de grønlandske fredninger hører til i de højere kategorier. IUCN understreger dog også, at det er et nationalt anliggende om man vil tillade råstofaktiviteter i naturbeskyttede områder. Hvis det tillades, som i Grønland, er det dog ikke muligt at anvende IUCN's klassifikation. Det skal i øvrigt her nævnes at IUCN er i dialog med *International Council on Mining & Metals* vedrørende muligheden for råstofaktiviteter i flere af de forskellige kategorier. Biodiversitetskonventionen, som er tiltrådt af Grønland, anbefaler at IUCN's kategoriseringer anvendes. Der er således en aktuell konflikt imellem de tiltrådte og gældende regler for området.

Det vil sige at råstofaktiviteter er mulige hvis landskabelige værdier og lokal bæredygtig udnyttelse af biologiske ressourcer ikke påvirkes af aktiviteterne og, hvis de kan holdes indenfor begrænsede områder. Bliver denne kategorisering fulgt vil det være muligt at eventuelle erhvervsaktiviteter kunne foregå efter udarbejdelse af VVM, både for råstofområdet og andre for andre industrier/erhverv.

I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 41 skal der i dag også foretages naturkonsekvensvurderinger før eventuel aktivitet kan sættes i værk indenfor et fredet område. Ifølge § 42 er aktiviteter der hjemles efter råstofloven undtaget, men råstofaktiviteter skal så miljøkonsekvensvurderes i forbindelse med myndighedsbehandling af aktivitetsansøgninger.

4.2 Miljøforordningen

I Grønland gælder "Lov nr. 850 af 21. december 1988 for Grønland om miljøforhold m.v.". I henhold til loven er der udstedt to landstingsforordninger: Nr. 12 af 22. december 1988 om beskyttelse af miljøet, Miljøforordningen er senere ændret fire gange. Samt nr. 4 af 3. november 1994 om beskyttelse af havmiljøet. Havmiljøforordningen er senere ændret i 1997 og 2004. I medfør af miljøbeskyttelsesforordningen er der desuden vedtaget nogle bekendtgørelser.

I Miljøforordningen angives i § 3: "Fastsættelse af regler om beskyttelse af miljøet samt regulering af og tilsyn med forhold af miljømæssig betydning i forbindelse med forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af ikke-levende ressourcer i Grønland, herunder mineralske råstoffer, omfattes ikke af landstingsforordningen, men foretages fortsat på grundlag af den lovgivning der ligger til grund for meddelelse af bemyndigelse eller bevilling til sådanne aktiviteter, samt som et led i den samlede myndighedsbehandling af disse". I § 3 stk. 2, i ændringen fra 1993 tilføjer: "Fastsættelse af regler om beskyttelse af miljøet samt regulering af og tilsyn med forhold af miljømæssig betydning i forbindelse med de i stk. 1 nævnte forhold foretages dog på grundlag af denne forordning i de tilfælde, hvor dette ikke sker i henhold til den i stk. 1 nævnte lovgivning."

I bemærkningerne til § 7, stk. 1, nr. 15 (vurderinger af større anlægs virkninger på miljøet) står der følgende om Espookonventionen: I § 7, stk. 1, nr. 15, er der hjemmel til, at Landsstyret kan fastsætte regler om vurdering af større anlægs virkninger på miljøet (VVM). Bestemmelsen implementerer Espookonventionen om miljøvurdering af anlæg, der formodes at have grænseoverskridende miljøvirkninger, således at negative miljøvirkninger mindskes eller bekæmpes gennem en forebyggende miljøindsats. Espookonventionen stiller krav om, at der gennemføres miljøkonsekvensvurderinger af en række oplistede anlæg, bl.a. kemiske anlæg, større kraftværker, minedrift og offshore

produktion. Konventionen indeholder også bestemmelser om, at disse anlægs miljøvirkning skal offentliggøres og debatteres i fuld offentlighed. Espookonventionen blev tiltrådt af Grønland i 1993, og bestemmelsen skal fortsat anvendes til at fastsætte regler i overensstemmelse med konventionen. Bestemmelsen giver dog også mulighed for, at der stilles krav om vurdering af virksomheders og anlægs miljømæssige virkninger internt i Grønland.

Ved projektering af større anlæg bør en VVM suppleres med en naturkonsekvensvurdering efter § 43 i Landstingslov nr. 29 af 18. december 2003 om naturbeskyttelse. Landsstyret arbejder aktuelt for at udstede en bekendtgørelse, hvori der fastsættes regler om vurdering af større anlægs virkning på miljø og natur under et.”

Til havs omfatter den grønlandske lovgivning havet ud til tre sømil fra søterritoriets basislinie. Havmiljøforordningen indeholder bl.a. et forbud imod udtømning af olie (§ 8), et forbud imod udtømning af affald (§ 17) og et forbud imod dumpning (§ 19). Udenfor tremilegrænsen, gælder den danske ”Lov om beskyttelse af havmiljøet” (Lov nr. 476 af 30. juni 1993 og lov nr. 921 af 25. november 1992) med en række senere ændringer. Den danske lov gælder i Grønland ved anordning nr. 1012 af 15. december 1994 om ikrafttræden for Grønland af lov om beskyttelse af havmiljøet. I henhold til § 2 varetages myndighedsbeføjelserne og myndighedsopgaver i tilknytning til råstofaktiviteter i Grønland (udenfor tremilegrænsen) af energiministeren, og fra 1998 af Råstofdirektoratet som led i den samlede myndighedsbehandling af råstofaktiviteter i henhold til Råstofloven.

4.3 Fortidsmindeloven

Landstingslov nr. 5 af 16. oktober 1980 om fredning af jordfaste fortidsminder og bygninger, kaldes også fortidsmindeloven. Fortidsmindeloven freder generelt *jordfaste fortidsminder* og området omkring i en afstand af 20 meter. Der er desuden en række fortidsminder som er specifikt fredet ved bekendtgørelser og cirkulærer.

Der kan altså ikke foregå hverken råstofaktiviteter eller andre aktiviteter i områder omfattet af Fortidsmindeloven. Danmarks Miljøundersøgelser har foreslået i deres rapport nr. 524 om Råstofudvinding og miljøhensyn, at Grønlands Nationalmuseum og Arkiv foretager en udredning omkring råstofaktiviteter og beskyttelseshensynene til de grønlandske fortidsminder. I modsætning til miljøloven og naturbeskyttelsesloven, undtager fortidsmindelovgivningen nemlig ikke råstofaktiviteter.

5. Internationale natur- og miljøaftaler gældende i Grønland

I dette afsnit beskrives de internationale natur- og miljøaftaler som Grønland er tiltrådt, da disse på linje med den nationale lovgivning har regulerende og opsættende virkning for erhvervsmulighederne i Grønland.

5.1 Espookonventionen, SEA protokollen og Århuskonventionen

Espookonventionen (Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context) er en rammekonvention om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænser. Konventionen blev først vedtaget i 1991. Konventionen er udarbejdet i UN/ECE-regi, men er ment som en global konvention, der trådte i kraft 10.09.97. Konventionen er i 2003 suppleret med en protokol om strategisk miljøvurdering (SEA-protokollen af 21. maj 2003, Kiev, Ukraine).

Danmark underskrev Espookonventionen den 26. februar 1991 og ratificerede konventionen i 1997. I alt 38 europæiske lande, Canada og EU har ratificeret. Danmark tog ved underskrivelse i 1991 forbehold for Grønland og Færøerne. Forbeholdet for Grønland blev ophævet i 1993. Danmark underskrev SEA protokollen, der knytter sig til Espookonventionen, i 2003, med forbehold for Grønland og Færøerne. Dette forbehold er stadig gældende. På trods af at Grønland ikke er underlagt SEA protokollen beskrives den alligevel her sammen med Århuskonventionen, der ligeledes er relevant, for at give et billede af de muligheder der er for Grønland i relation til miljøvurdering af erhvervsprojekter.

Espookonventionens formål er at sikre gennemførelsen af vurderinger af virkninger på miljøet ved større anlæg og projekter. Dette gælder for projekter hvis aktivitet antages at have en væsentlig skadelig virkning på miljøet på tværs af landegrænser, således at disse mildnes, mindskes og bekæmpes gennem en forebyggende miljøindsats. Desuden er der lagt vægt på, at det sundhedsmæssige aspekt inddrages, og at der arbejdes for en bæredygtig udvikling.

Der er lister over anlæg, hvor der skal gennemføres en miljøkonsekvensvurdering, som blandt andet omfatter råolieraffinaderier, store kraftværker, kernekraftværker, stålværker, kemiske anlæg, olie- og gasledninger i store diametre, store anlægsbyggerier, minedrift og offshore-produktion m.v. Konventionen kræver, at en planlagt aktivitet af en potentiel skadelig art, skal kommunikeres til parterne, og denne aktivitets miljøvirkninger debatteres i fuld offentlighed. Konventionen indeholder endvidere mekanismer for den situation, at parterne ikke når til enighed. Blandt andet stop af aktiviteten. Konventionen planlægges implementeret i Grønland af Departementet for Infrastruktur og Miljø i 2009 ved udarbejdelse af en VVM- bekendtgørelse.

Formålet med en SEA protokol under Espookonventionen er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau landene imellem. Dette ved sikring af, at der gennemføres en miljøvurdering af visse planer og programmer, der måtte få virkninger for miljøet samt at sikre, at borgerne inddrages i denne proces i overensstemmelse med Århuskonventionens principper, Århuskonventionen beskrives senere i dette afsnit. SEA protokollens forpligtelser kan opdeles i tre områder:

1) Generelle bestemmelser om bistand og vejledning til offentligheden, anerkendelse af og støtte til relevante foreninger, fremme af protokollens mål internationalt, og forpligtelse til at sørge for, at personer, der udøver deres rettigheder i henhold til protokollen, ikke bliver straffet eller udsat for diskriminering på grundlag af statsborgerskab el. lign.

2) Bestemmelser for miljøvurdering af visse planer og programmer. Disse kan opdeles i to grupper. Den ene gruppe beskæftiger sig med de emner, det er obligatorisk at foretage miljøvurderinger af planer og programmer for. Eksempelvis større installationer til produktion af stål, olie og gas pipelines og kraftvarmeværker. Den anden del fastsætter, at et land kan foretage miljøvurderinger af planer og programmer på områder, hvor det skønnes sandsynligt, at der vil være væsentlige virkninger.

3) Forpligtigelse af parterne til at bestræbe sig på at sikre, at miljøhensyn, iagttages og integreres i rimeligt omfang, når de udformer politikker og lovgivning, der kan antages at have væsentlig virkning på miljøet. Artiklen er ikke bindende.

Århuskonventionen omhandler adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

Århuskonventionen er som SEA protokollen tiltrådt af Danmark med forbehold for Grønland.

Århuskonventionen fastsætter retningslinier for offentlighedens adgang til miljøoplysninger, til at deltage i miljøbeslutninger og adgang til at klage over og få prøvet en sådan klage ved domstolene. Konventionen indeholder hvad der bedst beskrives som en "aktiv oplysningspligt" for myndighederne i forhold til miljøspørgsmål, og spørgsmål der i bred forstand relaterer sig hertil. Konventionen fastslår, at myndighederne har pligt til at indsamle aktuelle miljøoplysninger og til aktivt at arbejde for, at oplysningerne bliver lettere tilgængelige for offentligheden, eksempelvis via elektroniske databaser over miljølovgivningen, miljørapporter, kommuneplaner og affaldsplaner. Myndighederne skal aktivt informere borgerne om, at disse informationer er tilgængelige. Århuskonventionen lægger også op til, at miljøorganisationer skal have mulighed for at optræde som klager i det administrative klagesystem såvel som ved domstolene.

Århuskonventionens anbefalinger kan indarbejdes i landstingsforordning om beskyttelse af miljøet, ved at kredsen af klageberettigede udvides i § 41, nr. 4, med omfattende foreninger og organisationer, der har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser. En egentlig implementering af konventionen vil være betinget af en indarbejdelse af de øvrige standarder i grønlandsk lovgivning også.

5.2 Ramsarkonventionen

Danmark underskrev denne konvention i 1977 på vegne af rigsfællesskabet, og dermed Grønland. Det er en aftale om beskyttelse af levesteder for dyr og planter. Konventionen lægger op til beskyttelse, forvaltning og *wise use* af vådområder af international økologisk betydning

De underskrivende lande er forpligtet til at udpege mindst et Ramsarområde. Ramsarområder udpeges efter en række kriterier. I 1987 udpegede Grønland 11 områder. Udover disse områder angiver konventionen at de underskrivende lande generelt skal beskytte og forvalte landets andre vigtige vådområder.

Ramsarområderne skal implementeres i den lokale nationale fredningslovgivning. Departementet for Infrastruktur og Miljø arbejder på forvaltningsplaner og fredning af flere af Ramsarområderne. Konventionen giver mulighed for at revidere udpegede områder, hvis de viser sig ikke at leve op til udpegningskriterierne eller hvis der er vigtige nationale hensyn der taler for det. Revideres områder så de ikke længere er kategoriserede som Ramsarområder, så skal der udpeges erstatningsområder.

Som nævnt omhandler Ramsarkonventionen beskyttelse af levesteder. Aktiviteter der ikke ødelægger levestederne og som omfattes af begrebet *wise use*, kan tillades. Danmarks Miljøundersøgelser vurderer i *Rapport nr. 524 Råstofaktiviteter og natur- og miljøhensyn i Grønland*, at aktiviteter som dem der kan accepteres i IUCN's laveste kategorier også er mulige indenfor Ramsarområder. Det vil sige aktiviteter der gennemføres under anvendelse af *best practice* og som underlægges en VVM for alle projektets faser (opstart, drift og monitorering). Aktiviteter der decideret skader udbredte levesteder for dyr og planter, kan eventuelt tillades, hvis der udpeges erstatningsområder. Sidstnævnte skal vurderes specifikt i hvert enkelt tilfælde.

Råstofaktiviteter kan således foregå, når der udarbejdes VVM. I princippet kan også andre erhvervsaktiviteter foregå indenfor Ramsarområder. For disse stilles ikke krav om miljøvurdering.

5.3 Biosfæreområder

Biosfæreområder udpeges i henhold til et program under UNESCO. Biosfæreområdet forvaltes af Direktoratet for Natur og Miljø under Grønlands Hjemmestyre.

Nationalparken i Nord- og Østgrønland har status som biosfæreområde. I et biosfæreområdes kerneområder vil råstofaktiviteter ikke være mulige. I bufferzonerne vil aktiviteter der ikke ødelægger naturgrundlaget være mulige – f. eks. turisme. Råstofaktiviteter vil kunne gennemføres hvis de ikke er i modstrid med beskyttelsesformålet i det kerneområde, bufferzonerne ligger udenom. Det vil sige at lokaliserede og hensynsfulde aktiviteter kan gennemføres i perioder hvor kerneområdet ikke er følsomt – typisk om vinteren. I overgangsområderne vil hensynsfulde råstofaktiviteter, ligesom de er mulige i de mindst beskyttede fredningskategorier fra IUCN's, kunne gennemføres, det vil sige, at de skal være lokaliserede, de skal være regulerede efter *best practice* procedurer og de skal undergå en VVM.

Direktoratet for Miljø og Natur har tidligere påpeget, at formålet med Nationalparken og formålet med et biosfæreområde er modstridende, fordi Nationalparken skal bevare områdets naturtilstand, og der skal tilstræbes størst mulig beskyttelse af landskab, plantevækst, dyreliv, fortidsminder og andre kulturlevn, mens et biosfæreområde har til formål at kombinere økonomisk udvikling og naturbeskyttelse.

I 1995 blev en ny strategi vedtaget for biosfæreområderne (Sevilla-strategien). Denne understreger især den menneskelige dimension, idet der lægges vægt på udvikling af bæredygtige aktiviteter i overgangsområderne til gavn for de lokale beboelser.

5.4 Verdensarvkonventionen

I juli 2004 blev Ilulissat Isfjord optaget på listen over verdensarvområder under UNESCO. Grønland er herved forpligtet til at beskytte områdets unikke natur og til at forvalte området så naturværdierne ikke trues, og råstofaktiviteter er ikke forenelige med en status som verdensarvområde. Som forberedelse til nomineringen blev området fredet i 2003 i medfør af Naturbeskyttelsesloven. IUCN indgik i 2003 en aftale med International Council on Mining & Metals (ICMM – en sammenslutning af 15 store mineselskaber) om ikke at foretage efterforskning og udvinding af mineraler i Verdensarvområder.

5.5 FN's konvention om klimaændringer og Kyoto protokollen

Klimakonventionens protokol om reduktion af udledning af drivhusgasser, Kyoto-protokollen, er ratificeret af Danmark. Grønland har tilsluttet sig Danmarks ratifikation og har dermed forpligtet sig til at arbejde for en reduktion i udledningen af bl.a. kuldioxid. Grønland og Danmark indgik i 2001 en rammeaftale for perioden 2008-2012, der er Kyoto-protokollens forpligtelsesperiode. I rammeaftalen åbnes med følgende op for en genforhandling: *I tilfælde af, at der inden udløbet af den første forpligtelsesperiode 2008-2012 etableres væsentlig emissionsbidragende virksomhed i eller omkring Grønland, herunder udvinding af olie, gas og/eller mineraler, og som dermed gør det vanskeligt for Grønland at leve op til en reduktionsforpligtelse på 8 %, skal dette følges op af en særskilt forhandling*”.

Ved etablering af industri i Grønland som medfører væsentlige CO₂ udslip vil reduktionsforpligtelsen på 8 % vanskeligt vil kunne indfries. Såfremt det ikke lykkes Grønland at forhandle en undtagelse fra Kyoto protokollen på plads, kan et nødvendigt alternativ blive at købe CO₂ kvoter. Prisen for kvoter vil være afhængigt af markedsudviklingen.

6. Opsamling, konklusion og anbefalinger

Det overordnede og generelle indtryk af natur- og miljølovgivning i Grønland er at regelsættet befinder sig på højt internationalt niveau. Også råstoflovgivningen varetager miljø- og naturregulering på tilsvarende højt niveau.

På trods af det høje lovgivningsmæssige niveau, er det vanskeligt at få et tydeligt og samlet overblik over de nuværende krav til erhvervsprojekter i Grønland. Dels på grund af en vis fortolkningsfrihed og dermed mulighed for forvirring i henhold til begreber og kategoriseringer. Dels pga. uens regler for råstofaktiviteter og øvrige erhverv.

I den følgende tabel er der samlet op på den regulering der er beskrevet i rapporten. I tabellen er det vist hvilke aktiviteter der kan foregå i forskellige typer områder i Grønland.

	Råstofaktiviteter	Erhvervsaktiviteter i øvrigt	Mulige aktiviteter
Ramsarområder	Ramsarområderne er pt. medtaget under "Vigtige områder for dyrelivet" se denne kategori	Ingen aktivitet tilladt	Råstofaktiviteter
Verdensarvsområder	Ingen aktivitet tilladt	Mindre fangst/fiskeri	Fangst og fiskeri
Fortidsminder	Ingen aktivitet tilladt i 20 meters afstand	Ingen aktivitet tilladt i 20 meters afstand	Ingen
Biosfæreområder	Kun aktivitet i bufferzoner, hvis det ikke er i modstrid med beskyttelsesformålet	Mulighed for bløde erhverv i bufferzonerne	Råstofaktiviteter, bløde erhverv
Naturfredede/-beskyttede områder	Lovgivning => aktiviteter tilladt kategoriseringer => aktiviteter kun mulige i laveste beskyttelseskategorier. Særlige regler for nationalparken	Mulighed for bløde erhverv i nogle zoner. Kræver naturkonsekvensvurdering	Råstofaktiviteter, bløde erhverv
Havområder	Generelle restriktioner vedr. oliespild, affald og dumpning indtil 3 sømil fra den grønlandske kyst. Efter 3 sømil gælder Råstofloven, dvs. HSE-krav	Generelle restriktioner vedr. oliespild, affald og dumpning indtil 3 sømil fra den grønlandske kyst.	Alle
Råstofområdet: Vigtige områder for dyrelivet	Særlige krav om hensyntagen til dyreliv	I områder der ikke henhører under andre kategorier er al øvrig erhvervsaktivitet tilladt	Alle
Ferskvandsressourcer	Ingen aktivitet tilladt indenfor udlagte spærrezooner	Ingen aktivitet tilladt indenfor udlagte spærrezooner	Ingen
Alle	Generelle restriktioner vedr. affaldshåndtering mv. CO2 minimering + VVM + baselinestudy + miljøbeskyttelsesplan + beredskabsplan	Generelle restriktioner vedr. affaldshåndtering mv. CO2 minimering (Kyoto) + VVM for større anlæg og projekter i henhold til Espookonventionen	

I områder der ikke er fredet enten i henhold til national lovgivning eller internationale aftaler ser det således ud til at alt (undtagen de anlæg der er nævnt i Espookonventionen) kan foregå når blot et selskab indhenter en arealtildeling – og hvis det er udenfor et område omfattet af en frilandsplan er der ikke særlige restriktioner

forbundet med arealtildelinger. Alligevel er der risiko for at netop et manglende plangrundlag benyttes som årsag til at afvise et projekt. Således er det ikke entydigt hvad der kan opnås tilladelse til i det åbne land.

I områder der er fredet i henhold til den nationale lovgivning er der også mulighed for forvirring, for de retningslinjer, der anvendes til at kategorisere områder (IUCN) tillader ikke råstofaktiviteter – men godt visse blødere former for erhverv. I lovgivningen gives der dog mulighed for råstofaktiviteter. Det vil sige at Grønland faktisk ikke kan bruge IUCN's kategorisering nu. Det betyder igen (groft sagt) at man i princippet kan tillade anden aktivitet indenfor fredede områder også uden at det vil ændre på det faktum at Grønland fortsat kan kalde dem fredede men ikke må bruge IUCN's kategoriseringer. Dog har vi erklæret i henhold til en anden konvention at vi vil frede vores fredede områder i henhold til IUCN. Lige nu er der krav til at råstofprojekter indenfor disse fredede områder skal udarbejde miljøvurderinger. – Hvis der gives tilladelse til erhvervsprojekter bør dette også gælde dem generelt – efter en eller anden form for definition.

Råstofdirektoratet har udarbejdet særlige retningslinjer for råstofaktiviteter og kortbilag med angivelse af hvilke områder der er åbne for aktiviteter. Råstofdirektoratet stiller i forbindelse med efterforskningsstilladelser krav om udarbejdelse af miljøvurderinger af typen VVM, på baggrund af baseline studier i 2-3 år. Råstofdirektoratet er på denne måde velforberedt på henvendelser fra selskaber. På baggrund af tidens politiske fokus på, at arbejde for at skabe vækst og erhvervsudvikling ved dels at udvikle råstofsektoren til et bærende erhverv og dels, at fokusere på etablering af store energiintensive industrier synes det vigtigt, at Direktoratet for Miljø og Natur (Departementet for Infrastruktur og Miljø) tilsvarende Råstofdirektoratet udarbejder retningslinjer for krav til selskaber der er interesserede i at starte storskala erhvervsprojekter som kan have væsentlig effekt på miljøet. Dette vil dels gøre det mere overskueligt for selskaber at forholde sig til lovgivningen inden en eventuel henvendelse, desuden vil det gøre det nemmere for direktoratet at vejlede selskaberne og dels gøre det nemmere at administrere projekterne.

Storskala erhvervsprojekter kan generelt ligestilles med råstofaktiviteter mht. krav om udarbejdelse af miljøvurdering samt krav om beredskabsplan i tilfælde af miljøuheld. Der kan med fordel trækkes på erfaringer fra Råstofområdet i forbindelse med udarbejdelse af procedurer mv. der kan indenfor lovgivningen differentieres imellem forskellige typer af projekter og det anbefales at definitionerne af erhvervsprojekter kommer på plads, så det bliver tydeligt for virksomheder hvilke krav og forventningerne der stilles på miljøområdet i forbindelse med etablering.

Departementet for Infrastruktur og Miljø planlægger at præsentere en VVM bekendtgørelse med ikrafttræden i 2009. Således vil Hjemmestyret opfylde den del af Espookonventionen, som omhandler miljøvurdering af projekter og det kan i denne forbindelse overvejes om forbeholdet for Grønland vedr. SEA protokollen skal ophæves. Der kan blandt stilles krav om udarbejdelse af strategisk miljøvurdering af planer og programmer, der skønnes at kunne få væsentlig indflydelse på miljøet, således at dette kan bidrage til et udgangspunkt for en overordnet strategisk politisk plan for udnyttelse i fremtiden. Planer om 5 miner og aluminiumsindustri må vurderes at høre under denne kategori.

Anbefalinger:

- Generel vejledning til erhverv om miljø- og naturregulering
- Beredskabsplan for miljøuheld for alle projekter
- Definition/kategorier af erhvervsvirksomheder (f.eks. kategorier af størrelse, miljøpåvirkningsgrad)

- Beskrivelse og vedtagelse af hvad der må foregå hvor, herunder gældende regler for fredede områder og evt. andre "vigtige områder".
- Indførelse af VVM og SMV i forbindelse med krav til storskala erhvervsprojekter

7. Liste over forkortelser

EIA: Environmental Impact Assessment = VVM.

HSE: Health, Safety and Environment.

IUCN: The World Conservation Union.

MAB: Man and Biosphere programme under UNESCO.

MST: Miljøstyrelsen.

OSPAR: Konventionen om beskyttelse af det marine miljø i Nordøstatlanten.

PLONOR Pose little or nor risk to the environment. OSPAR's liste over miljøvenlige stoffer der kan udledes til det marine miljø

UNESCO United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

8. Liste over anvendte kilder

Landstingsforordning nr. 12 af 22. december 1988 om beskyttelse af miljøet

http://www.nanoq.gl/gh.gl-love/dk/1988/ltf/ltf_nr_12-1988_dk/ltf_nr_12-1988_dk.htm

Landstingsforordning nr. 7 af 13. maj 1993 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af miljøet

http://www.nanoq.gl/gh.gl-love/dk/1993/ltf/ltf_nr_07-1993_dk.htm

Landstingsforordning nr. 14. af 31. oktober 1996 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af miljøet

http://www.nanoq.gl/gh.gl-love/dk/1996/Ltf/ltf_nr_14-1996_dk.htm

Landstingsforordning nr. 1 af 21. maj 2004 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af miljøet

http://www.nanoq.gl/gh.gl-love/dk/2004/ltf/ltf_nr_01-2004_miljølftf_nr_01-2004_dk.htm

Landstingsforordning nr. 8 af 15. november 2007 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af miljøet

http://www.nanoq.gl/gh.gl-love/dk/2007/ltf/ltf_nr_08-2007_miljoebeskyttelse/ltf_nr_08-2007_dk.htm

Anordning nr. 1012 af 14. december 1994 om ikrafttræden for Grønland af lov om beskyttelse af havmiljøet.

Landstingsforordning nr. 4 af 3. november 1994 om beskyttelse af havmiljøet.

http://www.nanoq.gl/gh.gl-love/dk/1994/Ltf/ltf_nr_04-1994_dk.htm

Landstingsforordning nr. 3 af 6. juni 1997 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af havmiljøet

<http://www.nanoq.gl/gh.gl-love/dk/1997/ltf/ltf%20nr%2003-1997%20dk.htm>

Landstingsforordning nr. 2 af 21. maj 2004 om ændring af Landstingsforordning om beskyttelse af havmiljøet

http://www.nanoq.gl/gh.gl-love/dk/2004/ltf/ltf_nr_02-2004_havmiljølftf_nr_02-2004_dk.htm

Råstofloven:

http://www.nanoq.gl/Groenlands_Landsstyre/Raastofdirektoratet/Organisation/Lovgivning/Raastofloven.aspx

Naturbeskyttelsesloven:

http://www.nanoq.gl/gh.gl-love/dk/2004/bkg/bkg_nr_01-2004_dk.htm

Råstofaktiviteter og natur- og miljøhensyn i Grønland: Faglig rapport fra DMU, nr. 524, 2005

Minedrift og miljø i Grønland: Temarapport fra DMU 38/2001

Standardvilkår for efterforskningstilladelser og udnyttelsestilladelser:

www.bmp.gl

Feltregler for minedrift i Grønland:

www.bmp.gl

UNECE protokollen om strategisk miljøvurdering:

[KOM\(2003\) 221](#)

Foreløbig SMV for Nuussuaq halvøen:

http://www.dmu.dk/Udgivelser/Faglige+rapporter/Nr-650-699/Abstracts/FR652_sammenfatning_DK.htm?wbc_purpose=bas%25

SMV direktivet:

EU-direktiv om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (SMV-direktivet), 2001/42/EF

VVM- direktivet:

EU-direktiv om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, 85/337/EØF og 97/11/EF

Miljøforordningen:

Lov nr. 850 af 21. december 1988 for Grønland om miljøforhold m.v.

Protocol on Strategic Environmental Assessment:

SEA-protokollen af 21. maj 2003, Kiev, Ukraine.

http://www.folketinget.dk/Samling/20021/udvibilag/MPU/Almdel_bilag914.htm

Espookonventionen:

Bekendtgørelse af konvention af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænser (nr. 71 af 4. november 1999):

Fortidsmindeloven:

Landstingslov nr. 5 af 16. oktober 1980 om fredning af jordfaste fortidsminder og bygninger

Råstofdirektoratets EIA vejledning: BMP guidelines – for preparing an Environmental Impact Assessment www.bmp.gl